



**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ  
НАУКОВИЙ СТУДЕНТСЬКИЙ ГУРТOK  
«ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ»**

## **НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА: СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ**

**Збірник тез доповідей  
IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції**

**МУКАЧЕВО**  
**27 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ**

УДК 373.3/.5.015.31:159.923(477)(043.2)

*Розглянуто і схвалено кафедрою теорії та методики початкової освіти  
Мукачівського державного університету  
(протокол № 3 від 29 вересня 2023 року)*

**Рецензенти:**

**Кіліченко Оксана Іванівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (м. Івано-Франківськ).

**Кравченко Тетяна Миколаївна**, PhD, доктор філософії в галузі Освіта/Педагогіка, викладач кафедри англійської мови, літератури та методики іноземних мов, Мукачівський державний університет (м. Мукачево).

**Наукове консультування і редагування:**

доктор педагогічних наук, професор Товканець Ганна Василівна.

**Н74**

**Нова українська школа: стратегія розвитку особистості:** збірник тез доповідей IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (27 вересня 2023 р., Мукачево) / За заг. ред. Г. В. Товканець. Мукачево: Вид-во МДУ, 2023. 130 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників студентської науково-практичної конференції «Нова українська школа: стратегія розвитку особистості», в яких розкрито актуальні питання реалізації сучасних підходів до освітнього процесу в умовах Нової української школи.

Видання розраховане на науковців, викладачів, студентів, які займаються проблемами розвитку особистості і стратегії розвитку Нової української школи.

**Редакційна група:**

Товканець Г. В. – д. пед. н., завідувачка кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету, Сідор Ю. І. (ПО-3), Недосека І. Р. (ПО-2), Нестерук А. А. (ПО-2), Чорноморець А. О. (ПО-2), Сарканич К. В. (ПО-4), Мороз М. В. (ПО-21сп).

Відповідальність за достовірність фактів, цитат,  
цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

здобувачів початкової освіти та їх творчий потенціал. Адже тільки розкриття творчих здібностей учнів дає можливість найбільш повно розвинути культуротворчу особистість дитини, визначивши цим його місце в педагогічному процесі школи та суспільстві.

Таким чином, педагог в своїй діяльності зможе створити відповідний емоційний супровід заняття, що в подальшому буде сприяти створенню особливих взаємостосунків з позиції партнерства, співробітництва та співтворчості, для того, щоб учень дійсно міг стати самоцінністю шкільного освітнього процесу.

### **Список використаних джерел:**

1. Барановська І. Театр ляльок у початковій школі: навчально-методичний посібник. Вінниця, 2019. 170 с.

2. Коменський Я. А. Велика дидактика. Історія зарубіжної педагогіки та філософія освіти. Хрестоматія. Упоряд. А. В. Духавнева, Л. Д. Сплярєнко. Ростов-на-Дону: Фенікс, 2000. 480 с.

Горецька І. С., здобувачка вищої освіти  
спеціальності 013 Початкова освіта ПО-2м(з)  
Мукачівського державного університету  
Науковий керівник:  
доктор філософії Томашевська М. О.

## **СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА**

Нова соціокультурна ситуація і вимоги суспільства до особистості доводять, що сучасне покоління дітей поступово зіткнеться з необхідністю оволодіти наукою виживання на основі розвитку соціально-психологічних засобів пристосування до різноманітних, в тому числі й екстремальних життєвих ситуацій. Адаптація молодших школярів є комплексним явищем їх соціального буття, універсальною властивістю, яка забезпечує засвоєння дітьми соціально корисних стандартів поведінки, ціннісних орієнтацій, гармонізацію взаємозв'язків з новим соціальним середовищем. Здобувачі початкової освіти мають практикуватися у входженні до соціального середовища, розвивати в собі мобільність, гнучкість поведінки, адаптивні механізми.

У психолого-педагогічній літературі проблема адаптації вивчалась на різних рівнях – від розкриття змісту самої дефініції (Ф. Березін, В. Казначеев) до виявлення особливостей її прояву у різноманітних видах діяльності (В. Мерлін, Я. Стреляу) та чинників, які детермінують цей процес у тих чи інших умовах (О. Мороз, М. Раттер). Проблемам соціальної адаптації і дезадаптації особистості присвятили свої наукові доробки К. Абульханова-Славська, Г. Балл, Ф. Березін, М. Боришевський, Л. Дзюбка та ін. Питання профілактики дезадаптації особистості в умовах навчального закладу

досить широко представлена у працях українських науковців (Л. Кальченко, Л. Міщик, В. Оржеховська, О. Савченко тощо).

Низка науковців (Н. Бібік, О. Кононко, В. Слюсаренко, А. Фурман) розглядає соціальну адаптацію як специфічну форму соціальної активності, пов'язаної із входженням та приведенням об'єктивних і суб'єктивних особливостей особистості у відповідність до нових соціальних умов. Складності адаптації молодших школярів зумовлюються наявністю стійких стереотипів поведінки, соціального досвіду, що не завжди узгоджується з вимогами соціуму. Науковці зазначають, що соціальна адаптація має дві форми: активну (дитина прагне вплинути на середовище, змінити його, тобто активно входить у процес соціалізації); пасивну (здобувач освіти не взаємодіє із середовищем, не прагне змінити його, пристосовується до особистих норм, оцінок, засобів діяльності).

Варто зазначити, що прихід у школу потребує від дитини оволодіння системою таких складових соціальної адаптації як: уміння прилаштовуватися до життя у нових соціальних умовах, усвідомлення нової соціальної ролі «Я-здобувач освіти», розуміння нового періоду свого життя, особистісна активність у встановленні гармонійних зв'язків із соціальним оточенням, дотримання певних правил класу, що потребує вміння унормовано поводитися, відстоювати власні думки, позицію. Психолого-педагогічною наукою та практикою встановлено, що перебіг адаптації залежить від індивідуально-типологічних особливостей дитини: легше адаптуються холерики, сангвініки, важче – флегматики та меланхоліки. Важко адаптуються до нових умов фізично та психічно незрілі діти, ускладнюють адаптацію такі прояви як: емоційна неадекватність, соціальна некомпетентність та несоціалізована агресія, що супроводжується слабо розвиненими пристосовницькими можливостями, опором навчальним та виховним впливам. Основні ознаки успішної адаптації дитини наступні: перебування в спокійному, врівноваженому стані; стриманість, уважність на уроках; активність і рухливість на перервах; прояв інтересу до нових людей, дорослих, дітей; зацікавленість в огляді інтер'єру класу, школи, приміщень; спостережливість, інтерес до старшокласників; легка орієнтація у просторі навчального закладу, легке розуміння і готовність виконувати вимоги вчителя, не чекаючи його заохочення; позитивне оцінювання дитиною своїх дій, результатів власних зусиль; адекватне сприйняття негативної оцінки дорослого; ініціативний характер спілкування в період навчальної діяльності; активність на уроках; комунікабельність у спілкуванні з учнями не лише свого класу; успішне опанування навчального матеріалу.

В контексті дослідження актуальним є питання педагогічної підтримки молодших школярів у процесі соціальної адаптації. Тобто це допомога учням у подоланні тієї чи іншої перешкоди, труднощів, орієнтуючись на наявні у них реальні і потенційні можливості та здібності, розвиваючи потребу в успішності самостійних дій. Однією з умов успішної адаптації в школі виступає відношення соціального середовища дитини до його успіхів і невдач, де провідна роль належить як вчителю, так і батькам.

Таким чином, молодший шкільний вік характеризується новою соціальною ситуацією розвитку дитини, зміною соціального середовища, провідного виду діяльності, що супроводжується активною соціалізацією, адаптацією до нових умов,

набуття досвіду взаємодії з іншими людьми і в результаті поступовим розвитком соціальної компетентності.

### **Список використаних джерел:**

1. Бібік Н. М. Компетентнісна освіта – від теорії до практики. К.: Плянди, 2015. 120 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. і голов. ред. В. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
3. Савченко О. Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. К.: Педагогічна думка, 2014. 176 с.
4. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/uasch-2016/>. – 40 с.

Губаль Г. Ю., здобувачка першого  
(бакалаврського) рівня вищої освіти,  
спеціальність 013 Початкова освіта,  
Мукачівський державний університет  
Науковий керівник:

Човрій С. Ю., кандидат педагогічних наук,  
доцент, доцент кафедри теорії та  
методики початкової освіти

## **ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК НАПРЯМ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМПАРАТИВІСТИКИ У СФЕРІ ОСВІТИ**

Сучасна європеїзація вищої освіти, зокрема й педагогічної, обумовлена реалізацією Лісабонської стратегії [4] щодо розвитку регіону та виконанням пріоритетних завдань Болонського процесу [2]. Обидві програми спрямовані на забезпечення якості вищої освіти в європейському регіоні та її глобальної конкурентоспроможності. Однак, якщо в Болонському процесі освіта виступає як культурна цінність, що об'єднує країни Євразійського простору, то Лісабонська стратегія зорієнтована на підтримку розвитку економічної могутності Європейського Союзу, на відповідність вищої освіти запитам економіки.

Вагому роль у забезпеченні сумісності та порівнюваності національних складових у рамках європейської системи вищої освіти в контексті Болонського процесу відіграють законодавчо-нормативні механізми:

Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (The Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, QF-EHEA), прийнята на Бергенському саміті міністрів освіти країн Болонського клубу в травні 2005 р. і заснована на Дублінських дескрипторах 2004 р.;

## ЗМІСТ

Бойко Ю. Р., Пасько К. М. <b>Синдром емоційного вигорання як психологічний феномен.....</b>	3
Боршош Є. І. Товканець О.С. <b>Здобувач освіти і вчитель в умовах інклюзивної освіти в початковій школі.....</b>	4
Виндюк М.С., Фаловська І.Д. <b>Проблеми впровадження інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти.....</b>	7
Габовда М. І, Товканець Г.В. <b>Колективна творча справа у формуванні соціальних компетентностей учнів молодшого шкільного віку.....</b>	9
Гичка І. А., Товканець Г. В. <b>Сучасні підходи до визначення поняття інтеграції в початковій школі</b>	11
Глиба Е.М., Король Н.В., <b>Соціалізація дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі.....</b>	13
Гончарук Н.В., Брижак Н.Ю. <b>Театрально-ігрова діяльність як один із засобів реалізації нового державного стандарту в НУШ.....</b>	17
Горецька І. С., Томашевська М. О. <b>Соціальна адаптація молодших школярів як педагогічна проблема...</b>	19
Губаль Г. Ю., Човрій С. Ю.	21



# МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: [www.msu.edu.ua](http://www.msu.edu.ua)

E-mail: [info@msu.edu.ua](mailto:info@msu.edu.ua), [pr@mail.msu.edu.ua](mailto:pr@mail.msu.edu.ua)

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>